

Брюксел, 12.12.2017 г.
COM(2017) 747 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Контекст	3
2. Основни констатации	3
2.1. Навременност и пълнота	3
2.1.1. Навременност	3
2.1.2. Пълнота	4
2.2. Съгласуваност	4
2.2.1. Качество и точност	4
2.2.2. Съпоставимост	4
2.3. Адекватност	4
2.4. Достъпност	5
2.4.1. Онлайн бази данни	5
2.4.2. Публикации и таблици с данни	6
2.4.3. Метаданни	6
2.5. Поверителност на данните	6
3. Тежест и разходна ефективност	7
4. Заключение	7
5. Препоръки	8

1. КОНТЕКСТ

Комисията (Евростат) събира статистика относно аквакултурите съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета¹. Член 11 от регламента гласи, че на всеки три години Комисията трябва да предоставя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно адекватността и качеството на статистиката, докладвана от държавите членки. В доклада също така трябва да се извършва анализ на разходната ефективност на системата за събиране на данни и да се посочват най-добрите практики за намаляване на обема на работа за държавите членки и за повишаване на полезността и качеството на данните.

Регламентът се прилага във всички 28 държави — членки на ЕС, както и в Норвегия, Исландия и Лихтенщайн (тъй като е от значение за ЕИП). Люксембург и Лихтенщайн нямат търговска продукция на аквакултури и поради това са освободени от задължението да докладват данни.

Настоящият доклад се основава основно на докладите за качеството на аквакултурите, представени от държавите членки за референтната 2015 г. Повечето държави членки попълниха навреме докладите си за качеството за 2015 г., за да бъдат взети предвид в настоящия доклад за оценка. България, Италия и Полша обаче не го направиха, така че наличната информация за тези държави е взета от предишни доклади за качеството. Комисията (Евростат) анализира и данните за аквакултурите за периода 2013—2015 г. Европейската статистическа система (ЕСС) предостави информация за общите разходи за събиране на данните. Като резултат в настоящия доклад се оценяват навременността, пълнотата, съгласуваността, достъпността и поверителността на данните като цяло; също така се разглеждат тежестта и разходната ефективност на процеса на събирането на данни.

Предходните доклади за оценка на статистиката относно аквакултурите, предоставени съгласно регламента, бяха публикувани през юни 2015 г.² (за данни от 2011—2013 г.) и през юли 2012 г.³ (за данни от 2008—2010 г.). И двата бяха с шестмесечно закъснение. Настоящият доклад се публикува навреме, но обхваща само две години, тъй като данните от 2016 г. не бяха налични, когато докладът се изготвяше.

2. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ

2.1. Навременност и пълнота

2.1.1. Навременност

През последните години повечето държави членки спазиха крайните срокове за подаване на данни. Една трета от тях обаче изпратиха някои набори от данни след крайния срок. В повечето случаи забавянето беше относително кратко. Комисията

1 Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 1).

2 Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно изпълнението на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета; COM(2015) 297 final.

3 Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета; COM(2012) 422 final.

(Евростат) предприе стъпки, за да намери решение относно Франция и Италия, които неколkokратно изпратиха данни много късно.

Комисията (Евростат) публикува данните незабавно след валидирането им. Валидните данни обикновено се появяват в публичната база данни на Комисията (Евростат) до края на март в годината след крайния срок. Данните могат да бъдат ревизирани по всяко време на годината.

2.1.2. Пълнота

Основният набор от данни за аквакултури (продукция от аквакултури) беше относително пълен. Във времето стана още по-пълен. Наборът от данни относно хайвер за консумация от човека затрудни някои държави. Въпросът беше обсъден през април 2017 г. по време на последната среща на Работната група по статистическа информация за рибарството.

В таблицата за принос към аквакултури на основата на улов често липсваха единични цени. Това се дължи на факта, че наборът от данни събира информация за риби в разплоден период, събрани в естествена среда. В някои съоръжения за аквакултури вместо да купуват, сами са си уловили рибите в разплоден период и в тези случаи е трудно да се определят цените. Имаше някои пропуски в данните в таблицата, свързана с продукцията от рибарници и развъдници. Често причината за това е била нестабилната продукция в държави, където обемите на продукция са много ниски.

2.2. Съгласуваност

2.2.1. Качество и точност

Цялостното качество на данните беше добро, тъй като повечето държави са имали много висок процент отговори от преброяването за събиране на данни. Почти всички държави членки изчислиха, че систематичното отклонение, свързано с липсата на отговори, е нулево или незначително. Много малко докладваха за грешки при измерването, грешки при извадката или грешки при въвеждането на данни.

Грешките, свързани с обхвата, също бяха незначителни. Грешките при класифицирането на видовете или методите бяха рядкост и имаха много слабо въздействие върху качеството на данните.

2.2.2. Съпоставимост

Насоките за събиране на данни на Евростат, въведени през 2015 г., подобриха географската съпоставимост на данните. При предоставената на Комисията (Евростат) статистика съгласно регламента има съпоставимост между държавите членки.

Държавите членки докладват само за минимални разлики, произтичащи от методологични промени от първото до последното събиране на данни (2015 г.).

2.3. Адекватност

Данните, събрани съгласно регламента, са от основно значение за разработването на информирани и основани на обективни данни политики както на национално, така и на европейско ниво. Данните относно нивата на продукцията и тенденциите са важни при анализа на развитието на сектора на аквакултурите като част от общата политика в областта на рибарството. Количествените данни също са от основно значение за формирането на многогодишните национални планове за устойчиви аквакултури на

държавите членки. Те осигуряват на лицата, разработващи политиките, на промишлеността и на гражданското общество стабилни основи, върху които да се изгради бъдещето на сектора.

Освен това данните са важен източник за публикациите и услугите на други организации. Организацията на ООН за прехрана и земеделие и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие разчитат в голяма степен на статистиката по регламента. Европейската обсерватория на пазара на продукти от риболов и аквакултури (EUMOFA) използва данни на Комисията (Евростат) за съставянето на структурния си анализ за европейската риболовна и аквакултурна промишленост. Световната търговска организация използва европейската статистика относно аквакултурите за прегледа си на търговската политика.

Почти всички държави членки потвърдиха необходимостта от данни за продукцията на аквакултури и на национално равнище. Повечето потребности от национални данни бяха изцяло или почти изцяло удовлетворени от данните, събрани съгласно регламента. Регламентът обаче не обхваща важни данни за вложените фуражи, предназначението на продуктите, разходите за производство, заетостта и други социално-икономически променливи. Социално-икономическата информация за морските аквакултури се събира съгласно Регламент (ЕС) 2017/1004⁴. От друга страна, някои държави членки определиха събирането на данни като твърде подробно и натоварващо спрямо националните потребности.

2.4. Достъпност

2.4.1. Онлайн бази данни

Статистиката за аквакултурите се показва в публичната база данни на Комисията (Евростат)⁵ като следните набори от данни:

- Продукция от аквакултури, с изключение на рибарници и развъдници (fish_aq2a);
- Продукция от аквакултури на хайвер за консумация от човека (fish_aq2b);
- Принос към аквакултури на основата на улов (fish_aq3);
- Продукция от рибарници и развъдници на етап яйца в жизнения цикъл (fish_aq4a); както и
- Продукция от рибарници и развъдници на етапа на млади екземпляри от жизнения цикъл (fish_aq4a);

Освен това половината от държавите членки са публикували данните в национални онлайн бази данни или като годишни таблици за изтегляне. Достъпът до тези продукти е винаги безплатен.

4 Регламент (ЕС) 2017/1004 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за установяване на рамка на Съюза за събиране, управление и използване на данни в сектора на рибарството и за подкрепа при изготвянето на научни становища във връзка с общата политика в областта на рибарството, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета (ОВ L 157, 20.6.2017 г., стр. 1).

5 <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

2.4.2. Публикации и таблици с данни

Комисията (Евростат) публикува данни и статии относно аквакултурите в своя онлайн наричник за европейска статистика „Statistics Explained“ и в статистически сборници⁶.

Повечето държави членки редовно публикуваха статистика относно аквакултурите в различни доклади, в някои случаи заедно със съобщения за медиите.

2.4.3. Метаданни

Комисията (Евростат) събираше национални доклади за качеството всяка година, както се изисква съгласно приложение 6 към регламента. В тези доклади се съдържаха подробна информация относно качеството на данните и на методите, използвани за събирането им. Националните доклади за качеството съгласно насоките на ЕСС бяха събрани в уеб приложението ESS Metadata Handler.

Европейските референтни метаданни относно статистиката на аквакултурите се публикуват в публичната база данни на Комисията (Евростат) заедно с посочените по-горе таблици с данни. Метаданните се преглеждат ежегодно.

2.5. Поверителност на данните

Един недостатък, който засяга статистиката относно аквакултурите, събрана съгласно регламента, е големият брой клетки с поверителна информация. За това има две основни причини. На първо място, в регламента се призовава за много подробно структуриране на данните, което на свой ред води до много фрагментирани данни. Второ, секторът на аквакултурите е тясно специализиран в своята структура. Така се очертава сектор с ограничен брой предприятия, които работят с много малко биологични видове, с един основен метод на производство. В резултат на това голям брой данни за отделните биологични видове и агрегирани данни са станали поверителни.

През 2015 г. почти половината държави членки са изправени пред проблеми с поверителността на данните относно основния набор от данни за продукция на аквакултури. Това означава, че агрегираните данни на ЕС остават поверителни относно повечето биологични видове често поради поверителни данни в една държава членка. За 2014 г. и 2015 г. обаче беше възможно да бъдат публикувани общият национален обем и стойност на продукцията за всички държави членки. Поверителните данни на една държава членка възпрепятстваха публикуването на агрегираните данни на ЕС за приноса към аквакултури на основата на улов. Продукцията на хайвер за консумация от човека в целия ЕС остана поверителна поради производствена ниша в три държави членки. Данните за продукцията от рибарници и развъдници бяха поверителни в няколко държави членки.

Комисията (Евростат) и държавите членки вложиха време и усилия, за да направят достъпни за потребителите възможно най-много данни, като същевременно запазят статистическата поверителност и поддържат процеса възможно най-ефективен.

⁶ Последният е „Статистика на селското, горското и рибното стопанство“ — издание от 2016 г., ISBN 978-92-79-63351-5.

3. ТЕЖЕСТ И РАЗХОДНА ЕФЕКТИВНОСТ

Всяка година времето и усилията, необходими за събирането, съставянето и обработката на данните на национално равнище, варират значително. За съставяне на наборите от данни, както се изисква според регламента, на половината от държавите членки са били необходими по-малко от 10 седмици, а на другата половина — повече от 10 седмици. От влизането в сила на регламента времето, необходимо за целия процес на събиране на данни, не е намаляло в нито една държава членка, което показва, че им е било трудно да повишат ефективността.

Някои държави членки обаче съобщиха, че са успели да намалят тежестта върху респондентите. Въпросниците останаха непроменени и респондентите установиха, че попълването им е въпрос на рутина. Онлайн въпросниците и индивидуализираната подкрепа за предприятията също спомогнаха за намаляване на тежестта. Респондентите се нуждаеха средно от три часа, за да попълнят въпросника. Броят на респондентите варираше от 4000 в Германия до под 50 в Малта, Белгия, Кипър и Нидерландия.

ЕСС извърши анализ на разходите на европейските статистически продукти. Оценки на разходите за статистиката относно аквакултурите бяха получени от 20 държави членки. Средните годишни разходи за събиране на национални данни са приблизително 66 000 евро или средно 0,18 % от общата стойност на продукцията от аквакултури. Някои оценки на разходите не отразяват общите производствени разходи за статистика относно аквакултурите, а обхващат само преките разходи, направени от съответния национален институт.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През последните години статистиката относно аквакултурите се превърна в стабилен набор от сравнително навременни, пълни и съгласувани изходящи данни за потребителите на данни не само на европейско и глобално, но и на национално равнище. Те осигуряват на лицата, разработващи политиките, на промишлеността и на гражданското общество стабилни основи, върху които да се изгради бъдещото развитие на сектора.

Някои държави членки продължават да се сблъскват с проблеми с навременността и точността на събирането и предоставянето на данните. Насоките на Евростат за събиране на данни са спомогнали за по-последователното събиране на данни за аквакултурите.

Основният недостатък, който засяга статистиката относно аквакултурите, е количеството на поверителните данни. Това е свързано с подробната разбивка на изискванията за данните, определени в регламента, и със специализираната и концентрирана структура на сектора на аквакултурите.

Държавите членки намалиха тежестта върху респондентите, но не показаха ясно и измеримо повишаване на ефективността. Средните годишни разходи за изготвяне на статистика относно аквакултурите са 66 000 евро на държава. Средният дял на разходите за събиране на данни в общата икономическа стойност на продукцията на аквакултури обаче е доста нисък.

5. ПРЕПОРЪКИ

Комисията (Евростат) ще продължи да работи с държавите членки за добри практики, препоръки и насоки за намаляване количеството на поверителните данни, предоставени на Евростат съгласно регламента.

На национално равнище използването на електронни въпросници следва да се насърчава, тъй като това спомага за повишаване на ефективността на събирането на данни. Националните насоки за събиране на данни и информационните бюра, които предлагат индивидуализирана подкрепа на респондентите, са други примери за добри практики.

Комисията (Евростат) се стреми към постоянно подобряване на качеството и наличността на европейска статистика. Комисията (Евростат) също така се ангажира да намали тежестта върху държавите членки и респондентите. За тази цел в годишната работна програма за 2017 г. е включен⁷ проект за рационализиране и опростяване на статистиката относно рибарството. Този проект разглежда настоящото събиране на данни и очертава стратегия, с която да бъде подобрена целесъобразността на статистиката относно аквакултурите. Проектът осигурява съгласуване със статистиката, събрана по силата на Регламент (ЕС) 2017/1004, и по-добро хармонизиране със стандартния въпросник за аквакултури, препоръчан от Координационната работна група по статистика в областта на рибарството⁸.

⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/ess/-/the-european-statistics-annual-work-programme-20-1>.

⁸ Координационната работна група по статистика в областта на рибарството (КРГ) е създадена през 1959 г. с резолюция 23/59 на Конференцията на ФАО, за да координира статистическите програми за рибарство на регионалните риболовни органи и други междуправителствени организации. Нейната цел е: i) да продължи да извършва непрекъснат преглед на изискванията за статистиката в областта на рибарството (включително аквакултурите); ii) да съгласува стандартни понятия, определения, класификации и методологии за събиране и съпоставяне на статистиката в областта на рибарството; и iii) да предлага начини за координиране и рационализиране на статистическите дейности между съответните междуправителствени организации (<http://www.fao.org/fishery/cwp/en>). Наскоро тя разработи проект на стандартен въпросник за аквакултури като препоръка за минимални изисквания за статистиката относно аквакултурите.